

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 3292
Warszawa, 20 lipca 2010 r.

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Marka Plurę.

(-) Marek Biernacki; (-) Roman Brodniak; (-) Marek Cebula; (-) Ewa Drozd; (-) Janusz Dziecioł; (-) Tomasz Głogowski; (-) Jarosław Gowin; (-) Rafał Grupiński; (-) Andrzej Halicki; (-) Włodzimierz Karpiński; (-) Mieczysław Kasprzak; (-) Longin Komołowski; (-) Aldona Młyńczak; (-) Tadeusz Naguszewski; (-) Andrzej Nowakowski; (-) Marzena Okładrewnowicz; (-) Piotr Ołowski; (-) Paweł Orłowski; (-) Maciej Orzechowski; (-) Zbigniew Pacelt; (-) Witold Pahl; (-) Sławomir Piechota; (-) Marek Plura; (-) Sławomir Preiss; (-) Norbert Raba; (-) Józef Racki; (-) Grzegorz Raniewicz; (-) Jakub Rutnicki; (-) Sławomir Rybicki; (-) Mirosław Sekuła; (-) Aleksander Marek Skorupa; (-) Bożena Sławiak; (-) Tomasz Smolarz; (-) Michał Szczerba; (-) Anna Śliwińska; (-) Robert Tyszkiewicz; (-) Jarosław Urbaniak; (-) Piotr Walkowski; (-) Robert Węgrzyn; (-) Marek Wójcik; (-) Marek Zieliński; (-) Wojciech Ziemniak.

USTAWA

z dnia 2010 r.

o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
oraz niektórych innych ustaw

Art. 1. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn. zm.¹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

1) „najniższym wynagrodzeniu - oznacza to minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w grudniu 2009 roku, ustalane na podstawie odrębnych przepisów;”;

b) w pkt 11 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 12 w brzmieniu:

„12) pracownikach — oznacza to osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę w rozumieniu art. 2 i art. 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. — Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.²).”;

2) po art. 2 dodaje się art. 2a w brzmieniu:

„Art. 2a. 1. Osoby niepełnosprawne wlicza się do wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych począwszy od dnia następującego po dniu przedstawienia pracodawcy dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność w rozumieniu ustawy.

2. W przypadku przedstawienia pracodawcy kolejnego dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność w rozumieniu ustawy, osoby niepełnosprawne wlicza się do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych również w okresie, pomiędzy złożeniem

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 223, poz. 1463, Nr 227, poz. 1505 i Nr 237, poz. 1652, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 97, poz. 802, Nr 98, poz. 817 i Nr 219, poz. 1706 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 40, poz. 223.

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 116, poz. 740, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654 oraz z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825, Nr 115, poz. 958, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1704.

wniosku o wydanie orzeczenia a wydaniem orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność, jeżeli wniosek taki został złożony przed upływem terminu ważności poprzedniego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność.

3. Pracodawca wlicza osobę niepełnosprawną do wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych nie później niż w terminie 30 dni po dniu przedstawienia pracodawcy dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność w rozumieniu ustawy.”;

3) w art. 12a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12a. 1. Osoba niepełnosprawna, o której mowa w art. 11 ust. 1, może otrzymać ze środków Funduszu jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w wysokości określonej w umowie zawartej ze starostą, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli nie otrzymała bezzwrotnych środków publicznych na ten cel.”;

4) w art. 13 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 13. 1. Osoba niepełnosprawna prowadząca działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne może otrzymać, ze środków Funduszu, dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności, jeżeli:

1) nie korzystała z pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo pożyczka została w całości spłacona lub umorzona;

2) nie otrzymała bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo prowadziła tę działalność co najmniej przez 24 miesiące od dnia otrzymania pomocy na ten cel.”;

5) w art. 15:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Czas pracy osoby niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne pracowników lub w razie jego braku lekarz sprawujący opiekę nad osobą niepełnosprawną może wydać zaświadczenie wskazujące, że czas pracy osoby niepełnosprawnej zaliczonej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo.”,

c) uchyla się ust. 4;

6) po art. 20b dodaje się art. 20c w brzmieniu:

„Art. 20c. Osoba niepełnosprawna nabywa uprawnienia pracownicze określone w niniejszym rozdziale począwszy od dnia następującego po dniu przedstawienia pracodawcy dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność lub zaświadczenia, o której mowa w art. 15 ust. 2a.”;

7) w art. 21 po ust. 2f dodaje się ust. 2f¹ w brzmieniu:

„2f¹. Pracodawca składa miesięczne i roczne informacje, o których mowa w ust. 2f, poprzez teletransmisję danych w formie dokumentu elektronicznego.”;

8) w art. 22 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 22. 1. Wpłaty na Fundusz, o których mowa w art. 21, ulegają obniżeniu z tytułu zakupu usługi, z wyłączeniem handlu, lub produkcji pracodawcy zatrudniającego co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, który osiąga wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych będących osobami niepełnosprawnymi ruchowo zaliczonymi do znacznego stopnia niepełnosprawności, niewidomymi, psychicznie chorymi lub upośledzonymi umysłowo zaliczonymi do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, w wysokości co najmniej 30%, zwanego dalej „sprzedającym”.”;

9) w art. 25a:

a) ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe do wysokości odpowiadającej wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota określona w art. 18 ust. 8 oraz w art. 18a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74, z późn. zm.⁶⁾), z zastrzeżeniem ust. 1a.”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Refundacja, o której mowa w ust. 1 pkt 1, przysługuje w wysokości:

- 1) 100% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe — w przypadku osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 2) 60% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe — w przypadku osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
- 3) 30% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe — w przypadku osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.”;

10) w art. 26 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Warunkiem zwrotu kosztów jest uzyskanie pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy, wydanej na wniosek starosty, odpowiednio o adaptacji lub o spełnieniu

warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku pracy lub w miejscu pracy, o których mowa w ust. 1.”;

11) w art. 26a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Pracodawcy przysługuje ze środków Funduszu miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, o ile pracownik ten został ujęty nie później niż w terminie 30 dni od dnia przedstawienia pracodawcy przez pracownika dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność w ewidencji zatrudnionych osób niepełnosprawnych, o której mowa w art. 26b ust. 1. Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, zwane dalej „miesięcznym dofinansowaniem”, przysługuje w kwocie:

- 1) 180% najniższego wynagrodzenia — w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 2) 100% najniższego wynagrodzenia — w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
- 3) 40% najniższego wynagrodzenia — w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.”

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a¹ w brzmieniu:

„1a¹. Miesięczne dofinansowanie nie przysługuje na pracowników zaliczonych do umiarkowanego lub lekkiego stopnia niepełnosprawności, którzy mają ustalone prawo do emerytury.”;

12) w art. 26b po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W przypadku, gdy osoba, o której mowa w ust. 2, jest zatrudniona w wymiarze czasu pracy przekraczającym ogółem pełny wymiar czasu pracy, miesięczne dofinansowanie przyznaje się na tę osobę w wysokości nieprzekraczającej kwoty miesięcznego dofinansowania przyznawanego na osobę zatrudnioną w pełnym wymiarze czasu pracy. Miesięczne dofinansowanie w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy tej osoby w pierwszej kolejności przyznaje się pracodawcy, który wcześniej zatrudnił tę osobę.”;

13) w art. 26c ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W terminie 30 dni od dnia otrzymania kompletnego i prawidłowo wypełnionego wniosku o wypłatę miesięcznego dofinansowania Fundusz przekazuje na rachunek bankowy pracodawcy miesięczne dofinansowanie w kwocie ustalonej na podstawie art. 26a i 26b oraz informuje pracodawcę o sposobie jej ustalenia, jeżeli kwota ta różni się od kwoty wskazanej we wniosku.”;

14) w art. 26e ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Warunkiem zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, jest uzyskanie, wydanej na wniosek starosty, pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy odpowiednio o przystosowaniu lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na wyposażonym stanowisku pracy.”;

15) w art. 28 ust. 1 pkt 1 lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) co najmniej 50 %, a w tym co najmniej 10 % ogółu zatrudnionych stanowią osoby zaliczone do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, albo”;

16) w art. 29:

a) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Stan zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, nie może być wyższy niż 35% ogółu zatrudnionych.”,

b) po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. Stany zatrudnienia stanowiące podstawę do wyliczenia wskaźników określonych w ust. 1 pkt 1 i ust. 1a ustala się w osobach.”,

c) po ust. 3a dodaje się ust. 3a¹ i 3a² w brzmieniu:

„3a¹. W przypadku wydatkowania zakładowego funduszu aktywności niezgodnie z dopuszczalnym wykorzystaniem lub w razie nieprzekazania niewykorzystanych środków zakładowego funduszu aktywności na wyodrębniony rachunek bankowy tego funduszu w terminie do dnia 31 grudnia roku, w którym uzyskano te środki, pracodawca jest obowiązany do dokonania:

1) zwrotu 100% kwoty tych środków na zakładowy fundusz aktywności oraz

2) wpłaty w wysokości 30% tych środków na Fundusz w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło ujawnienie odpowiednio wydatkowania zakładowego funduszu aktywności niezgodnego z dopuszczalnym wykorzystaniem lub niedotrzymanie terminu do przekazania niewykorzystanych środków zakładowego funduszu aktywności na wyodrębniony rachunek bankowy.

3a². Wpłata, o której mowa w ust. 3a¹ pkt 2 nie obciąża zakładowego funduszu aktywności.”,

d) ust. 3b otrzymuje brzmienie:

„3b. W razie likwidacji lub utraty statusu zakładu aktywności zawodowej wykreślenia organizatora z Ewidencji Działalności Gospodarczej lub Krajowego Rejestru Sądowego, likwidacji lub upadłości organizatora zakładu aktywności zawodowej, środki publiczne otrzymane na utworzenie zakładu oraz niewykorzystane według stanu na dzień zaistnienia którejkolwiek z tych okoliczności środki zakładowego funduszu aktywności podlegają niezwłocznie wpłacie do Funduszu, z zastrzeżeniem ust. 3c.”;

17) w art. 30:

a) ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Na wniosek nabywcy zakładu pracy bądź jego części wojewoda, z zastrzeżeniem ust. 2b – 2b², wydaje decyzję stwierdzającą nabycie przez niego odpowiednio statusu zakładu pracy chronionej bądź statusu zakładu aktywności zawodowej z chwilą przejścia zakładu pracy.”,

b) ust. 2b otrzymuje brzmienie:

„2b. W razie przejścia zakładu pracy, będącego zakładem pracy chronionej albo zakładem aktywności zawodowej, bądź jego części na innego pracodawcę, pracodawca ten z mocy prawa wstępuje w uprawnienia dotychczasowego pracodawcy wynikające z decyzji w sprawie przyznania statusu zakładu pracy chronionej lub zakładu aktywności zawodowej, jeżeli z chwilą przejścia zakładu pracy bądź jego części spełnia warunki, o których mowa odpowiednio w art. 28 ust. 1 pkt 1-3 albo w art. 29 ust. 1 i 1a, z zastrzeżeniem ust. 2b¹.”,

c) po ust. 2b dodaje się ust. 2b¹ i 2b² w brzmieniu:

„2b¹. W przypadku, o którym mowa w ust. 2b nabywca zwolniony jest z obowiązku prowadzenia działalności gospodarczej przez okres 12 miesięcy poprzedzających przejście zakładu pracy bądź jego części oraz osiągnięcia wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych, określonych w art. 28 ust. 1 pkt 1, w okresie 6 miesięcy poprzedzających przejście zakładu pracy bądź jego części.

2b². W przypadku, gdy przejście zakładu pracy następuje w związku z jego przejęciem przez pracodawcę mającego w chwili przejścia zakładu pracy status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej lub w wyniku połączenia z takim pracodawcą, niewykorzystane środki funduszu podlegają przekazaniu w terminie do 3 miesięcy na fundusz rehabilitacji pracodawcy przejmującego zakład pracy.”;

18) w art. 31:

a) w ust. 1 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Prowadzący zakład aktywności zawodowej w stosunku do tego zakładu jest zwolniony z:”,

b) uchyla się ust. 3;

19) w art. 33:

a) w ust. 2 skreśla się pkt 1,

b) w ust. 3:

- pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) prowadzenia rozliczeniowego rachunku bankowego środków tego funduszu;”,

- po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) wydatkowania środków tego funduszu wyłącznie z rachunku bankowego środków tego funduszu, z zastrzeżeniem ust. 3a,”

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:

„3a. Środki zakładowego funduszu rehabilitacji mogą być wpłacane z rachunku bankowego środków tego funduszu, do kasy zakładowego funduszu rehabilitacji w celu ich wypłaty osobom niepełnosprawnym oraz osobom uprawnionym do pomocy indywidualnej ze środków tego funduszu.

3b. Środki zakładowego funduszu rehabilitacji nie podlegają egzekucji sądowej ani administracyjnej oraz nie mogą być obciążane w jakikolwiek sposób, z zastrzeżeniem ust. 4a.”

d) po ust. 4a dodaje się ust. 4a¹ w brzmieniu:

„4a¹. Na równi z niezgodnym z ust. 4a przeznaczeniem środków funduszu rehabilitacji traktuje się nieutworzenie funduszu rehabilitacji, nieprowadzenie ewidencji środków funduszu rehabilitacji lub nieprowadzenie rachunku bankowego środków tego funduszu, z tym że kwota wpłaty, o której mowa w ust. 4a pkt 2, jest równa 30% kwoty środków funduszu rehabilitacji ustalonej na podstawie ust. 1-3.”;

20) w art. 35 w ust. 1 uchyla się pkt 4;

21) w art. 45:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Fundusz jest państwową osobą prawną w rozumieniu art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146).”

b) uchyla się ust. 2;

22) w art. 47 po ust. 2 dodaje się ust. 2a-2c w brzmieniu:

„2a. Gminy składają do Funduszu wnioski o wypłatę kwoty rekompensującej dochody utracone z tytułu zwolnień w terminach:

1) do dnia 31 lipca roku podatkowego — wykazując przewidywane roczne skutki zwolnień, wynikające z decyzji, dokonanych czynności cywilnoprawnych w formie aktów notarialnych oraz deklaracji i informacji podatkowych na dany rok podatkowy, według stanu na dzień 30 czerwca roku podatkowego, za który sporządzany jest wniosek;

2) do dnia 25 marca roku następującego po roku podatkowym — wykazując faktyczne roczne skutki zwolnień, wynikające z decyzji, dokonanych czynności cywilnoprawnych w formie aktów notarialnych oraz deklaracji i informacji podatkowych

na dany rok podatkowy, według stanu na dzień 31 grudnia roku podatkowego, za który sporządzany jest wniosek.

2b. Terminy, o których mowa w ust. 2a, nie podlegają przywróceniu.

2c. W przypadku niezłożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2a pkt 2, gmina zwraca Funduszowi otrzymane środki wykazane we wniosku, o którym mowa w ust. 2a pkt 1, wraz z odsetkami naliczonymi od tej kwoty, od dnia jej otrzymania, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w terminie 3 miesięcy od dnia upływu terminu do dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2a pkt 2.”;

23) w art. 49:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do wpłat, o których mowa w art. 21 ust. 1, art. 23, art. 29 ust. 3a¹, 3b i 3c, art. 33 ust.4a, 7 i 7a, oraz art. 38 ust 2 pkt 1 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307 i Nr 75, poz. 473) .stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 5a—5d oraz art. 49a i 49b, przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.³), zwanej dalej „Ordynacją podatkową”, z tym że uprawnienia organów podatkowych określone w tej ustawie przysługują Prezesowi Zarządu Funduszu.”,

b) po ust. 5d dodaje się ust. 5e – 5h w brzmieniu:

„5e. Na wniosek dłużnika, z którym na podstawie przepisów ustawy Fundusz, marszałek województwa bądź starosta zawarł umowę, której przedmiot obejmuje dokonanie wydatków ze środków Funduszu, należności pieniężne mające charakter cywilnoprawny mogą być w drodze decyzji, umorzone w całości albo w części, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem dłużnika lub interesem publicznym, względami gospodarczymi lub społecznymi, bądź innymi przyczynami zasługującymi na uwzględnienie, w szczególności całkowitej nieściągalności należności w rozumieniu art. 49 ust. 5a.

5f. Umorzenia, o którym mowa w ust. 5e dokonuje organ administracji będący stroną umowy bądź Prezes Zarządu Funduszu, w przypadku gdy stroną umowy jest Fundusz.

5g. W przypadkach, o których mowa w ust. 5e, organ administracji będący stroną umowy, może rozkładać spłatę tych należności na raty lub odraczać termin ich płatności. Rozłożenie spłaty należności na raty oraz odroczenie terminu ich płatności następuje w formie umowy.

³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 93, poz. 894, z 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732 i Nr 143, poz. 1199, z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708, Nr 217, poz. 1590 i Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 105, poz. 721, Nr 112, poz. 769, Nr 120, poz. 818, Nr 192, poz. 1378, Nr 195, poz. 1414 i Nr 225, poz. 1671, z 2008 r. Nr 118, poz. 745, Nr 141, poz. 888, Nr 180, poz. 1109, Nr 209, poz. 1316 i Nr 209, poz. 1318 i 1320, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 44, poz. 362, Nr 57, poz. 466, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 213, poz. 1652 i Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 230 i Nr 57, poz. 355.

5h. Roszczenia, o których mowa w ust. 5, ulegają przedawnieniu z upływem 10 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969, z późn. zm.⁴) art. 12 ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) prowadzących zakład aktywności zawodowej— w zakresie gruntów zgłoszonych wojewodzie, jeżeli zgłoszenie zostało potwierdzone decyzją w sprawie przyznania statusu zakładu aktywności zawodowej albo zaświadczeniem — zajętych na prowadzenie tego zakładu, z wyjątkiem gruntów znajdujących się w posiadaniu zależnym podmiotów niebędących prowadzącymi zakłady aktywności zawodowej;”.

Art. 3. W ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613,) art. 7 ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) prowadzących zakłady aktywności zawodowej w zakresie przedmiotów opodatkowania zgłoszonych wojewodzie, jeżeli zgłoszenie zostało potwierdzone decyzją w sprawie przyznania statusu zakładu aktywności zawodowej albo zaświadczeniem zajętych na prowadzenie tego zakładu, z wyjątkiem przedmiotów opodatkowania znajdujących się w posiadaniu zależnym podmiotów niebędących prowadzącymi zakłady aktywności zawodowej;”.

Art. 4 W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307) w art. 38 ust. 2 pkt 1 lit. a tiret 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„w 50% na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
— w 50% na zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych,”.

Art. 5 W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. Nr 200, poz. 1682 z późn. zm.⁵) art. 7 ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) prowadzących zakłady aktywności zawodowej w zakresie lasów wymienionych w decyzji w sprawie przyznania statusu zakładu aktywności zawodowej lub zgłoszonych wojewodzie — zajętych na prowadzenie tego zakładu, z wyłączeniem lasów, które znajdują się w posiadaniu zależnym podmiotów niebędących prowadzącymi zakłady aktywności zawodowej;”.

⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. N 191, poz. 1412, Nr 249, poz. 1825 i Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 109, poz. 747, z 2008 r. Nr 116, poz. 730 i Nr 237, poz. 1655 oraz z 2009 r. Nr 56, poz. 458.

⁵ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 216, poz. 1826, z 2005 r. Nr 143, poz. 1199, Nr 164, poz. 1365 i Nr 179, poz. 1484, z 2006 r. Nr 245, poz. 1775 i Nr 249, poz. 1825, z 2008 r. Nr 116, poz. 730 oraz z 2009 r. Nr 56, poz. 458.

Art. 6. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. — Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz.1241, z późn. zm.⁶) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) uchyla się art. 33;
- 2) w art. 91 uchyla się pkt 1;
- 3) uchyla się art. 98;
- 4) w art. 119 uchyla się ust. 4.

Art. 7. Pracodawca, który przed dniem wejścia w życie ustawy nabył prawo do obniżenia wpłat na podstawie art. 22 ustawy, o której mowa w art. 1, może je wykorzystać na warunkach dotychczasowych.

Art. 8. W latach 2011 i 2012 :

- 1) pracodawcy zatrudniającemu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy mniej niż 25 pracowników oraz pracodawcy zatrudniającemu co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągnięciem wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6 % przysługuje miesięczne dofinansowanie w wysokości:
 - a) 70 % kwot, o których mowa w art. 26a ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1,
 - b) 90 % kwot, o których mowa w art. 26a ust. 1 i 1b ustawy, o której mowa w art. 1;
- 2) pracodawcy prowadzącemu zakład pracy chronionej przysługuje 100% kwot dofinansowania, o których mowa w art. 26a ust. 1 i 1b ustawy, o której mowa w art. 1.

Art. 9. Przepisy art. 2-5 stosuje się do uprawnień przysługujących pracodawcom za okresy począwszy od stycznia 2011 r.

Art. 10. 1. Miesięczne dofinansowanie przysługuje na zasadach wynikających z art. 1 pkt 11 lit. a) począwszy od dofinansowania za miesiąc styczeń 2013 r., zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. W okresie od dnia 1 stycznia 2012 r. miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego przysługuje w kwocie:

a) 170% najniższego wynagrodzenia — w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;

⁶ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 219, poz. 1706 oraz z 2010 r. Nr 108, poz. 685.

b) 125% najniższego wynagrodzenia — w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;

c) 50% najniższego wynagrodzenia — w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

3. W okresie od dnia 1 lipca 2012 r. miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego przysługuje w kwocie:

a) 180% najniższego wynagrodzenia — w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;

b) 115% najniższego wynagrodzenia — w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;

c) 45% najniższego wynagrodzenia — w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Art. 11. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2011 r. za wyjątkiem art. 1 pkt 5, 6 i 9 i 11 lit. b), które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia oraz art. 1 pkt 15, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

UZASADNIENIE

Część ogólna

Nowelizacja ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnoprawnych spowodowana jest koniecznością podjęcia natychmiastowych działań, które zapobiegną utracie płynności finansowej od 2011 r.

W nowelizacji ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnoprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn. zm.) proponuje się wprowadzenie przepisów, które mają zapewnić uwzględnienie wyzwań związanych z aktualną sytuacją gospodarczą, stabilizacją finansową systemu pomocy osobom niepełnosprawnym, spójnością materii ustawowej w tym zakresie a także z obowiązkiem dostosowania krajowych regulacji prawnych do zaleceń Komisji Wspólnot Europejskich z dnia 3 października 2008 r. w sprawie aktywnej integracji osób wykluczonych z rynku pracy. Równocześnie należy wprowadzić zmiany niezbędne na pojawiające się trudności w stosowaniu niektórych przepisów ustawy. Zasadne jest doprecyzowanie przepisów w zakresie możliwych trudności interpretacyjnych.

Analiza wykonania planu finansowego za I półrocze roku 2010 potwierdziła zarysowane, uwidocznione od początku 2009 r. długookresowe tendencje w zakresie zmian w strukturze i wielkości wydatków oraz przychodów Funduszu. Stały wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy skutkuje z jednej strony rosnącym z miesiąca na miesiąc poziomem wydatkowania środków z art. 26a i art. 25a, z drugiej strony powoduje zmniejszenie przychodów z tytułu wpłat obowiązkowych. W efekcie coraz większą część przychodów PFRON stanowią wydatki sztywne, co skutkuje stałym zmniejszeniem poziomu finansowania zadań fakultatywnych. Skompensowanie malejących przychodów z tytułu wpłat obowiązkowych innym źródłem (dotacja budżetowa) wydaje się mało prawdopodobne. W kontekście wstępnie prognozowanych poziomów przychodów i wydatków na rok 2011 konieczne jest dokonanie gruntownych zmian w systemie finansowania zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Zaniechanie takich działań skutkować będzie brakiem możliwości realizacji w przyszłym roku budżetowym nawet zadań obligatoryjnych. Należy szacować, że zrównoważenie budżetu PFRON w 2011 r. przy jednoczesnym zapewnieniu finansowania istotnych społecznie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, realizowanych przez samorządy i organizacje pozarządowe (gdzie nastąpiło ograniczenie poziomu finansowania w stosunku do 2008 r. o około 40%) oraz wspieranie zakładów pracy chronionej ponoszących szczególnie duże dodatkowe koszty z tytułu zatrudniania osób niepełnosprawnych w ramach art. 32 ustawy o rehabilitacji (przede wszystkim spółdzielnie inwalidów), wymaga zwiększenia przychodów o około 580 mln zł i ograniczenia wydatków z tytułu dofinansowań do wynagrodzeń do kwoty 2.500 mln zł. Efekt ten można osiągnąć poprzez wprowadzenie proponowanych nowelą zmian.

Do tego rodzaju rozwiązań zaliczyć należy m.in. uregulowania dotyczące określenia wysokości pomocy w formie dofinansowań do wynagrodzeń zatrudnionych osób niepełnosprawnych poprzez ustalenie wskaźników oraz regulację dotyczącą ulg we wpłatach na PFRON. Ponadto część nowelizacji zawiera rozwiązania organizacyjne, zmierzające do utrzymania stabilnego i silnego systemu zarządzania finansami publicznymi. Z tych względów istnieje konieczność weryfikacji podstaw instytucjonalnych oraz efektywności zarządzania finansami PFRON. Nowelizacja w tym obszarze zmierza do racjonalizacji i przejrzystości finansów publicznych.

Uwzględniając powyższe celem proponowanej regulacji jest:

- 1) zapewnienie środków publicznych na realizację zadań przewidzianych w ustawie o rehabilitacji na poziomie realnego zapotrzebowania z uwzględnieniem wszystkich obszarów wsparcia osób niepełnosprawnych,
- 2) utrzymanie osobowości prawnej PFRON po 1 stycznia 2012 r.
- 3) wprowadzenie rozwiązań, które mają na celu doregulowanie kwestii mogących budzić wątpliwości interpretacyjne.

Część szczegółowa

W art. 1 pkt 1 nowelizacji proponuje się zmianę definicji minimalnego wynagrodzenia oraz wprowadzenie definicji „pracowników” na potrzeby ustalania wskaźnika zatrudnienia niezbędnego przy określaniu wysokości wpłat obowiązkowych i dofinansowań.

Zmiana w zakresie minimalnego wynagrodzenia jest zmianą mającą na celu precyzyjne zdefiniowanie poziomu, od którego naliczany jest poziom wsparcia. Równocześnie kwota będąca podstawą wyliczenia dofinansowania ma pośredni wpływ na jego wysokość, która jest uzależniona od realnych kosztów płacy (stanowi 75% tych kosztów).

W 2009 r. pojawiły się wątpliwości interpretacyjne dotyczące statusu pracownika w grupie zawodowej sędziów, prokuratorów i aplikantów. Zmiana interpretacji, która miała miejsce w 2009 r., polegająca na ustaleniu, że sędziowie i prokuratorzy nie są pracownikami w rozumieniu art. 2 Kodeksu pracy i nie wlicza się ich do stanu zatrudnienia, wywołała dla finansów PFRON dotkliwe skutki. Sądy i Prokuratury zaczęły składać korekty deklaracji we wpłatach obowiązkowych, co spowodowało powstanie nadpłat, do zwrotu których zobowiązany był Fundusz. Na skutek zmian interpretacyjnych w omawianym zakresie PFRON wypłacił już prawie 3 mln zł. Wobec braku uzasadnienia dla szczególnego traktowania pracodawców zatrudniających pracowników, do których zastosowanie przed kodeksem pracy znajdują pragmatyki zawodowe sędziów i prokuratorów do definicji pracowników wprowadzono art. 5 Kodeksu pracy odnoszący się do pragmatyk zawodowych. Wprowadzenie tej zmiany skutkować będzie dla budżetu państwa kwotą około 10,5 mln, która zasili PFRON w formie wpłat od pracodawców. Należy bowiem wskazać, że jednostki, w których świadczą pracę wspomniane osoby, do których stosuje się art. 5 Kodeksu pracy, mogą także zatrudniać osoby niepełnosprawne. Jak wynika z dokumentów składanych do PFRON, osoby niepełnosprawne znajdują w tych jednostkach zatrudnienie. Według danych z maja 2010 r. środki wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w prokuraturach, które złożyły deklaracje wpłat, wynosił około 1,6%, a w sądach które złożyły deklaracje wpłat — około 1% (należy jednak wskazać, że niektóre sądy osiągają prawie 5% wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych).

W art. 1 pkt 2 proponuje się wprowadzenie do zmienianej ustawy art. 2a normującego ustalenie daty, od której należy zaliczać pracownika do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Prezentowane dotychczas stanowisko MPiPS, zgodnie z którym przy ustalaniu terminu, od którego osoba niepełnosprawna wliczana jest do stanu zatrudnienia tych osób powinien mieć zastosowanie (przez analogię) przepis art. 15 ust. 4 (tj. od dnia następującego po przedstawieniu pracodawcy orzeczenia o niepełnosprawności) zakwestionowane zostało przez sądy administracyjne (Wyrok WSA w Warszawie z dnia 12 czerwca 2008 r. (III SA/Wa 226/08), wyrok NSA z dnia 10 marca 2009 r. (II FSK 1826/07) oraz wyrok NSA z dnia 19 czerwca 2009 r. (II FSK 286/08)), które orzekły, że takie wskazanie powinno zostać uregulowane ustawowo, a wobec jego braku nie ma przesłanek do stosowania analogii.

W związku z tym należy się odnieść do daty przedstawienia orzeczenia pracodawcy. Jednakże w przypadku kolejnego orzeczenia, należy uwzględnić charakter orzeczeń (konstytutywny z mocą wsteczną), na co wskazał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 23 października 2007 r. (P 28/07). Mając na uwadze

konieczność zapewnienia stabilnych warunków udzielania pomocy (także pomocy wynikającej z umów cywilnych) zasadne jest przyjęcie, że w okresie pomiędzy wygaśnięciem dotychczasowego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność w rozumieniu ustawy o rehabilitacji a przedstawieniem pracodawcy kolejnego orzeczenia pracownik mógłby zostać uznany za osobę niepełnosprawną przez cały ten okres lub jego część, o ile wynikałoby to z kolejnego orzeczenia. Zmiana ta zwiększy pewność prawną pracodawców i PFRON oraz ograniczy liczbę sporów sądowych w tym zakresie.

W art. 1 pkt 3 i 4 proponuje się wprowadzić zmiany do art. 12a i 13 ustawy o rehabilitacji w zakresie określenia przesłanek wyłączających możliwość uzyskania pomocy na podstawie tych przepisów.

Obecnie osoba niepełnosprawna nie może uzyskać środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej jeżeli kiedykolwiek uzyskała środki publiczne na ten cel. Wyłącza to możliwość uzyskania tej pomocy przez osobę, która kilkanaście lat temu uzyskała pożyczkę na ten cel i spłaciła ją a następnie zaprzestała działalności. Celowe jest zatem umożliwienie uzyskania tej pomocy osobom, które nie uzyskały bezzwrotnej pomocy na ten cel. Zmiany do art. 13 — przewidującego udzielanie osobom niepełnosprawnym prowadzącym działalność gospodarczą lub rolniczą uzyskania dofinansowania do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych na kontynuowanie tej działalności — wynikają z konieczności przystosowania brzmienia tego przepisu do zmienionego art. 12a ust 1. Jednocześnie rozwiązanie to nie spowoduje zwiększenia wydatków peronu, ponieważ zadania te są finansowane w ramach środków przekazywanych w drodze algorytmu samorządom województw i powiatów.

W art. 1 pkt 5 proponuje się zmiany w zakresie wymiaru czasu pracy osób niepełnosprawnych. Uprawnienia osób niepełnosprawnych w zakresie wymiaru czasu pracy są przedmiotem dyskusji. Wprowadzenie regulacji ograniczających czas pracy osób niepełnosprawnych ma za zadanie niwelowanie pewnych ograniczeń wynikających z niepełnosprawności. W opinii projektodawców zasadnym jest wprowadzenie rozwiązań chroniących w tym zakresie osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym i umiarkowanym z zastrzeżeniem, że w przypadku niższego stopnia niepełnosprawności to lekarz powinien opiniować zasadność ustalenia zmniejszonego wymiaru czasu pracy.

W art. 1 pkt 6 proponuje się dodanie nowego art. 20c. Dodanie do ustawy o rehabilitacji art. 20c ma na celu uregulowanie kwestii terminu, od jakiego osoby niepełnosprawne będą mogły korzystać z uprawnień pracowniczych określonych w rozdziale czwartym ustawy o rehabilitacji. W obowiązującym stanie prawnym termin ten określony jest jedynie w przypadku korzystania z prawa do skróconego wymiaru czasu pracy. W konsekwencji dochodzi do sytuacji, w których osoby niepełnosprawne nie informują swoich pracodawców o zakresie swoich uprawnień pracowniczych, by po pewnym czasie dochodzić roszczeń z tego tytułu (np. roszczeń z tytułu prawa do dodatkowego urlopu wypoczynkowego). Powoduje to powstanie dodatkowych kosztów, które w uzasadniony sposób obciążają pracodawców (np. wypłata ekwiwalentu za urlop) i mogą wpływać negatywnie na ich sytuację ekonomiczną.

Konsekwencją przedmiotowej zmiany jest uchylene ust. 4 w art. 15 ustawy o rehabilitacji, który reguluje sposób nabycia uprawnień do korzystania z prawa do skróconego wymiaru czasu pracy.

Proponowana zmiana w art. 1 pkt 7 polegająca na zobowiązaniu pracodawców zwolnionych z wpłat na PFRON, którzy obecnie mogą przysyłać informacje, o których mowa w art. 21 ust. 2f ustawy o rehabilitacji w formie pisemnej lub elektronicznej, by przysyłali je wyłącznie w formie elektronicznej tak, jak są przysyłane deklaracje wpłat. Rozwiązanie to nie tylko uszczelni system wpłat ale także zapewni zarówno PFRON jak i pracodawcom natychmiastową weryfikację przesyłanych danych. Rozwiązanie to nie będzie skutkowało dodatkowymi wydatkami po stronie PFRON, ponieważ system umożliwiający pracodawcom składanie informacji w formie elektronicznej funkcjonuje już od kilku lat.

W art. 1 pkt 8 proponuje się zmianę brzmienia ust. 1 w art. 22 ustawy o rehabilitacji.

Zmiana cech sprzedawcy wystawiającego informacje o wysokości ulg we wpłatach poprzez ograniczenie kręgu pracodawców wystawiających informacje o wysokości ulg we wpłatach na PFRON może przyczynić się do lepszego ukierunkowania pozapomocowego wsparcia, jakim jest udzielanie ulg. Przy zachowaniu otwarcia uprawnienia do wystawiania ulg na otwarty i chroniony rynek pracy (warunek konieczny w warunkach poakcesyjnych m.in. w opinii UKiE) – można przyznać to uprawnienie pracodawcom zatrudniającym przede wszystkim osoby o szczególnych schorzeniach.

Zmiana ta sprzyja obniżeniu kwoty wystawianych ulg (mniejsza liczba uprawnionych do wystawiania ulg) przy silnie postulowanym przez stronę społeczną nielikwidowaniu ulg będących – obok obecnie niestosowanych preferencji przetargowych dla pracodawców zapewniających zatrudnienie chronione w rozumieniu prawa UE – jedynym instrumentem pośredniego wspierania koniunktury w zakładach zatrudniających osoby niepełnosprawne poprzez uatrakcyjnianie – poza rygorami pomocy publicznej — zakupów dokonywanych w tych zakładach.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zwraca uwagę, iż ze względu na fakt, że składane przez podmioty korzystające z ulg na podstawie art. 22 ustawy o rehabilitacji dokumenty nie zawierają informacji o „sprzedającym”, nie ma możliwości precyzyjnego wyliczenia skutków finansowych przedstawionej zmiany, jednak mając na uwadze to, że obecnie do wystawiania informacji o wysokości ulg jest uprawnionych około, a kwota ulg w obrocie prawnym wynosi 380 000 000 zł to po zmianie, gdy liczba uprawnionych sprzedających spadnie o ponad 90% i należy spodziewać się, że kwota ulg w kolejnych okresach sprawozdawczych także zmniejszy się proporcjonalnie do około 20 mln dając oszczędności do około 360 mln. Nawet przy znacznym wzroście zamówień u uprawnionych sprzedających oszczędności powinny wynieść nie mniej niż 160-200 mln zł.

W art. 1 pkt 9 proponuje się zmianę brzmienia art. 25a ustawy o rehabilitacji.

Zróznicowanie kwoty refundacji dla osób niepełnosprawnych wykonujących działalność gospodarczą poprzez zmniejszenie refundacji dla osób o lekkim i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności zmniejszy obciążenie budżetu PFRON przy jednoczesnym dostosowaniu poziomu wsparcia do stopnia niepełnosprawności.

Zmiana do ustawy przy założeniu wskaźników wykazanych w projekcie nowelizacji ustawy na rok 2011, to wydatek ok. 76 920 000 zł, co w porównaniu z prognozowaną na ten cel kwotą około 185 mln zł da około 110 mln zł oszczędności.

W art. 1 pkt 10 proponuje się doprecyzowanie zakresu opinii Państwowej Inspekcji Pracy.

Z praktyki stosowania obecnie obowiązującego przepisu wynika, że często pojawia się trudności uzyskania opinii Państwowej Inspekcji Pracy w zakresie dostosowania stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej. Nowe brzmienie przepisu wyeliminuje tą trudność pozostawiając jednocześnie obligatoryjny warunek uzyskania opinii PIP w zakresie warunków bezpieczeństwa i higieny pracy.

Analogiczna zmiana dotyczy art. 1 pkt 14.

W art. 1 pkt 11 – 13 i art. 8 i 9 proponuje się zmiany w zakresie dofinansowań do wynagrodzeń zatrudnionych osób niepełnosprawnych.

W roku 2009 po wprowadzeniu zmian w sposobie wsparcia pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne nastąpił dynamiczny wzrost liczby pracowników niepełnosprawnych których wynagrodzenia subsydiowane są ze środków PFRON. Zatrudnienie wzrosło z 191.229 etatów osób niepełnosprawnych w grudniu 2008 r. do 231.969 etatów w grudniu 2009 r. Tendencja wzrostowa utrzymuje się również w roku bieżącym. W pierwszym kwartale 2010 r. w Systemie Obsługi Dofinansowań i Refundacji przybyło ok. 6 tys. nowych pracowników . Taki wzrost pociąga za sobą również zwiększone wydatki w tym tytule. Przewiduje się, że wydatki PFRON na wypłatę dofinansowania do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych, o którym mowa w art. 26a ustawy o rehabilitacji mogą wzrosnąć w 2010 r. nawet o ok. 135 mln zł (według szacunków PFRON) w stosunku do wielkości planowanych. Przy utrzymaniu obecnej tendencji wzrostowej zatrudnienia w roku 2011 w Systemie Obsługi Dofinansowań i Refundacji będzie ponad 249 tys. etatów osób niepełnosprawnych a tym samym zwiększać się będą wydatki w tym tytule.

W ramach zaproponowanych zmian planuje się:

- a) zmiany wysokości kwot dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych;
- b) utrzymanie podwyższonej kwoty dofinansowania w przypadku zatrudniania osób ze schorzeniami szczególnie utrudniającymi wejście na rynek pracy (art. 26a ust. 2);
- c) zaprzestanie finansowania pracowników z uprawnieniami emerytalnymi posiadających umiarkowany i lekki stopień niepełnosprawności;
- d) doprecyzowania wysokości dofinansowania w przypadku zatrudniania tej samej osoby niepełnosprawnej u więcej niż jednego pracodawcy;
- e) utrzymanie zróżnicowania wysokości pomocy w formie dofinansowania w zależności od typu pracodawcy.

Dla zapewnienia stabilności finansowania zatrudnienia osób niepełnosprawnych nowelizacja wprowadza konieczne zmiany we wskaźnikach dofinansowania do wynagrodzeń zatrudnionych osób niepełnosprawnych poprzez zmodyfikowanie wskaźników niezbędnych do ustalenia kwoty bazowej dofinansowania do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych (z uwzględnieniem rodzaju i stopni niepełnosprawności) przy jednoczesnym obniżeniu ogólnej kwoty wypłacanego dofinansowania. Ponadto

nowela przewiduje zaprzestanie finansowania pracowników z uprawnieniami emerytalnymi, posiadających umiarkowany i lekki stopień niepełnosprawności, ze względu na to, iż pracownicy otrzymują już świadczenia emerytalne. Utrzymanie pomocy w zakresie dofinansowań do wynagrodzeń tej grupy pracowników godziłoby w zasady konkurencyjności na rynku zatrudnienia. Ponadto, w systemie wsparcia pracowników funkcjonują instrumenty skierowane bezpośrednio dla osób starszych – rozwiązania przewidziane m.in. w ustawie o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy. System oparty jest na szeregu ulg w kosztach zatrudnienia tych osób oraz instrumentach nakierowanych na rozwój pracowników (szkolenia, przekwalifikowanie, rozwój zawodowy). Równocześnie dla osób starszych skierowane są specjalne instrumenty prozatrudnieniowe w ramach działań Urzędów Pracy. Ponadto dla osób starszych przewidziane są działania osłonowe, które niwelują skutki ewentualnego bezrobocia. W tym zakresie podstawowym instrumentem jest możliwość ubiegania się o przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego dla osób w wieku 50 lat i więcej po upływie 6 miesięcy od dnia zarejestrowania w powiatowym urzędzie pracy, z zastrzeżeniem konieczności spełnienia warunków do nabycia tego świadczenia, określonych w odrębnych przepisach oraz możliwość wypłacania dla takich osób zasiłku dla bezrobotnych przez okres 12 miesięcy (podstawowy okres wypłaty to 6 miesięcy).

Ważnym aspektem przemawiającym za słusznością nowelizacji jest to, iż wzrastające zaangażowanie PFRON w dofinansowanie do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych zmniejsza jednocześnie możliwość finansowania innych zadań ustawowych, ważnych z punktu widzenia potrzeb osób niepełnosprawnych. Obecny poziom alokacji środków dla samorządów jest najniższy od 2004 r. i wynosi w 2010 r. 711 mln zł. Poziom alokacji tych środków przewidziany na następny rok w kwocie 394,6 mln zł. nie jest wystarczający dla pokrycia kosztów finansowania działalności zakładów aktywności zawodowej i warsztatów terapii zajęciowej na poziomie roku obecnego.

Wzrost wypłat środków na dofinansowanie wynagrodzeń spowodował także drastyczne zmniejszenie kwot środków planowanych na wsparcie organizacji pozarządowych i realizację programów celowych kierowanych bezpośrednio do osób niepełnosprawnych.

Zaproponowana zmiana art. 26a ustawy o rehabilitacji to dla Funduszu oszczędność w wysokości 950 mln (bez nowelizacji to zadanie w 2011 r. kosztowałoby około 3.450 mln zł).

W art. 1 pkt 15 proponuje się zmiany w art. 28 ust. 1 pkt 1 lit. a), polegające na zwiększeniu wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych z 40% do 50%, jako jednego z warunków przewidzianych w przepisach ustawy o rehabilitacji uprawniającego do uzyskania statusu zakładu pracy chronionej.

W art. 1 pkt 16 proponuje się zmiany w zakresie funkcjonowania zakładów aktywności zawodowej. Zmiany mają za zadanie doprecyzowanie zasad funkcjonowania zakładów aktywności zawodowej. Problematyczne w tym zakresie są obecnie zasady naliczania stanów zatrudnienia - obecne brzmienie art. 29 ustawy o rehabilitacji wskazywałoby na konieczność ustalania tych stanów w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, jednak mając na uwadze specyficzne normy czasu pracy dla pracowników ZAZ — ustalanie tych danych w etatach byłoby problematyczne dla adresatów i organów nadzorujących ZAZ. W związku z tym proponuje się wskazanie, że stany te ustala się w osobach; czy zasad funkcjonowania

zakładowego funduszu aktywności – w tym przypadku proponuje się, by zasady te były analogiczne jak w przypadku zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

W art. 1 pkt 18 proponuje się zmiany w zakresie zwolnień podatkowych dla zakładów pracy chronionej.

Przewidziana nowelizacją utrata zwolnień podatkowych przez zakłady pracy chronionej w zakresie podatku od nieruchomości, leśnego, rolnego i od czynności cywilnoprawnych spowoduje m. in. zwiększenie bieżących wpływów gmin w miejsce rekompensat wypłacanych przez PFRON, umożliwi gminom skuteczniejszy nadzór i kontrolę nad rozliczeniem oraz wyegzekwowaniem tych należności. Zmiana ta skutkować będzie oszczędnościami dla PFRON w wysokości 85 mln zł. Należy także mieć na uwadze, że zwolnienia te stanowią ostatni instrument niezwiązany bezpośrednio z osiąganiem określonej struktury zatrudnienia ani zapewnianiem odpowiedniej opieki medycznej lub rehabilitacyjnej. Jednocześnie pomoc ta nie jest przeznaczona wyłącznie na te cele.

Z kolei zmiana w zakresie należności z tytułu zwolnień podatkowych w podatku dochodowym od osób fizycznych polegająca na ustaleniu odmiennego sposobu rozliczania przez zakłady pracy chronionej środków uzyskanych z tytułu tych zwolnień, daje w skali roku zwiększenie przychodów PFRON o około 200 mln zł.

Propozycje zmian dotyczących odstąpienia od zwolnień podatkowych i opłat oraz zwiększenia wpłat na PFRON ze środków pochodzących z nieodprowadzonych zaliczek na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych jest rozwiązaniem racjonalizującym gospodarowanie środkami publicznymi. 90% wpływów z omawianych zwolnień zasila obecnie zakładowy fundusz rehabilitacji. Środki te mogą być wykorzystywane przez zakłady pracy chronionej głównie na cele objęte rygorami pomocy de minimis wyłącznie w wysokości nieprzekraczającej 200 tys. euro w okresie 3 lat kalendarzowych. Ograniczenie to, wynikające z Rozporządzenia Komisji WE 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5); sprawia, że środki gromadzone na zakładowym funduszu rehabilitacji nie mogą w pełni zostać wydatkowane. Należy zatem ograniczyć możliwość powstawiania niemożliwych do zagospodarowania nadwyżek poprzez odstąpienie od omawianych zwolnień podatkowych oraz skierowanie części środków na realizację zadań istotnych z punktu widzenia potrzeb osób niepełnosprawnych.

Nowelizacja ustawy skutkować będzie w w/w zakresie, poza finansowaniem wszystkich zadań na poziomie realnych potrzeb w obszarze rehabilitacji, także zmniejszeniem kwoty dotacji budżetowej o około 370 mln zł. w odniesieniu do przewidywanych obecnie wydatków w roku przyszłym.

W art. 1 pkt 17 proponuje się dokonanie zmian w zakresie nabywania statusu zakładu pracy chronionej lub zakładu aktywności zawodowej w przypadkach przekształceń przedsiębiorstw.

Zmiany w tym zakresie mają na celu ułatwienie dokonywania przekształceń zakładów. Obecnie funkcjonujące rozwiązania powodują komplikacje w tym zakresie – przede wszystkim w obszarze przekształceń nie objętych przepisami dotyczącymi spółek handlowych, w szczególności przekazywania zakładów aportem do nowo tworzonych przedsiębiorstw.

W art. 1 pkt 19 proponuje się zmiany dotyczące zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Zmiany mają na celu efektywniejsze i bardziej klarowne uregulowanie zasad funkcjonowania zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Zmiany dotyczą rodzaju rachunku bankowego ZFRON - zmiana konieczna dla wyłączenia przetrzymywania ZFRON na, np.: lokatach, co skutkować może sytuacją gdy środki nie są udostępniane osobom niepełnosprawnym, dla których zasadniczo fundusz ten jest tworzony. Wprowadzenia wymagania wydatkowania środków wyłącznie z konta ZFRON, co wpłynie na większą przejrzystość rozliczeń tych środków. Możliwość utworzenia kasy ZFRON - poprzez wskazanie sytuacji, w których tworzenie kasy jako wyjątku od zasady wydatkowania ZFRON z rachunku bankowego jest zasadne. Propozycja ograniczy koszty przelewów bankowych pracodawców w przypadku wypłacania z reguły niskich jednostkowych kwot pomocy indywidualnej dla osób niepełnosprawnych oraz umożliwi korzystanie z tej formy wsparcia przez pracowników nieposiadających rachunków bankowych. Ponadto niezbędne są zmiany redakcyjne związane z planowanym wyłączeniem zwolnienia dla zakładów pracy chronionej w zakresie podatków rolnego, leśnego i od nieruchomości (zmiana dotyczy uchylecia przepisu nakazującego zakładowi pracy chronionej zasilanie ZFRON częścią tych zwolnień oraz uznawanie tych kwot za przychód ZFRON).

Zmiana w art. 1 pkt 20 ma charakter stricte redakcyjny.

Obecnie samorząd województwa nie udziela pomocy zakładom pracy chronionej na podstawie art. 32 ustawy o rehabilitacji. Organem właściwym w tym zakresie jest PFRON. Zatem należało skreślić przepis art. 35 ust 1 pkt 4 ustawy o rehabilitacji, który nie uwzględniał właściwości w tym zakresie.

Przepisy art. 1 pkt 21 oraz art. 6 nowelizacji zawierają rozwiązania organizacyjne, zmierzające do wyeliminowania dualizmu w zakresie zarządzania i finansowania wprowadzonego ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz.1241 i Nr 219, poz.1706), w skrócie PwUoFP. Z tych względów istnieje konieczność weryfikacji podstaw instytucjonalnych oraz efektywności zarządzania finansami PFRON poprzez przywrócenie osobowości prawnej.

Według przywołanej ustawy zadania w niej wymienione wykonuje Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych (art. 34 ust. 7 ustawy o rehabilitacji), więc nie może nim jednocześnie być minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego jak to reguluje art. 45 ust. 3 PwUoFP. W następstwie powyższego powstaje kolejny problem dotyczący konstytucyjności nowelizacji w zakresie dopuszczalności wydawania decyzji administracyjnych w ramach tylko jednej instancji, a takie rozwiązanie przewidują m.in. zapisy art. 25d ust. 2, 26a ust. 12 czy 26c ust. 4b PwUoFP. Stanowi to odstępstwo od zasady dwuinstancyjności postępowania wyrażonej w art. 15 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.). Ponadto kompetencje Biura Obsługi Funduszu i Biura Pełnomocnika określone w PwUoFP wzajemnie się przenikają, co prowadzić może do sporów kompetencyjnych oraz wątpliwości interpretacyjnych odnośnie zakresu działania obydwu jednostek.

Ważnym aspektem zmian prawno-organizacyjnych jest pozbawienie osobowości prawnej państwowego funduszu celowego. Z doświadczeń międzynarodowych wynika, iż państwowe fundusze celowe, ze względu na wysoki poziom aktywów finansowych jakimi dysponują, wymagają często specjalnych zasad zarządzania, zarówno w ujęciu planów strategiczno-finansowych, jak i odpowiedniej podstawy organizacyjnej. Dlatego nie może to być państwowa jednostka budżetowa, która nie posiadając osobowości prawnej jest „zawieszona” w budżecie państwa i jej decyzyjność w zakresie gospodarki finansowej jest ograniczona. Jako nieposiadająca własnych dochodów (te są dochodami budżetu) jednostka budżetowa nie musi starać się o zbilansowanie wydatków z przychodami, przeciż w razie zmniejszonych wpływów i zwiększonych wydatków otrzyma środki z budżetu państwa.

Z przedstawionych względów nowelizacja przewiduje w art. 1 pkt 21 przywrócenie Funduszu osobowości prawnej, na skutek czego stanie się on państwową osobą prawną w rozumieniu art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz.1240 oraz 2010 r. Nr 28, poz. 146). Konsekwencją wprowadzenia tej normy prawnej jest wprowadzenie zmian w ustawie – PwUoFP, czego dotyczy art. 6 nowelizacji.

Propozycje zmian do ustawy dyskutowane były z przedstawicielami organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz przedstawicielami pracodawców a także parlamentarzystami i spotkały się z ich przychylnością. Wyraz temu daje Stanowisko Komisji Rodziny i Polityki Społecznej Senatu RP z dnia 28 lipca 2009 r. w sprawie ustawy o finansach publicznych oraz ustawy – PwUoFP.

Propozycja zmiany w art. 1 pkt 22 stanowi wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 kwietnia 2009 r. (Dz. U. Nr 71, poz. 617)

W w/w wyroku Trybunał Konstytucyjny orzekł, że § 5 ust.1 w/w rozporządzenia (stanowiący o skutkach z tytułu niedochowania terminów określonych w § 3 jest niezgodny z art. 47 ust. 7 ustawy o rehabilitacji, a przez to jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Trybunał stwierdził, że wprowadzenie w akcie wykonawczym nieprzewidzianego ustawą terminu składania wniosku o przyznanie przysługującego z mocy ustawy świadczenia stanowi wykroczenie poza materię przekazaną do uregulowania w tym akcie oraz, że zawarcie w rozporządzeniu zawitego terminu materialnoprawnego oznacza ustanowienie nowego warunku, od którego spełnienia uzależnione jest skorzystanie z dobrodziejstwa ustawy. W związku z powyższym, jak również ze względu na udział środków budżetu państwa w realizacji zadania rekompensaty gminom utraconych dochodów (w 50% zadanie finansowane jest przez PFRON ze środków własnych i w 50% z dotacji celowej z budżetu państwa) niezbędne jest uregulowanie tej kwestii w ustawie. Wprowadzenie tych przepisów mimo wyłączenia zwolnień podatkowych dla ZPCH jest konieczne, ponieważ należy wprowadzić rozwiązania dotyczące dotacji za 2010 r.

Zmiany proponowane w art. 1 pkt 23 mają charakter redakcyjny oraz wprowadzający zasady dokonywania umorzeń należności mających charakter cywilnoprawny.

Zmiana do art. 49 ustawy o rehabilitacji ma charakter redakcyjny. Konieczne jest bowiem wskazanie, że do wpłat na PFRON stosuje się przepisy Ordynacji podatkowej. Zwiększa to przejrzystość opłacania i zbierania wpłat.

Zmiany w zakresie wprowadzenia możliwości umarzania należności cywilnoprawnych są odpowiedzią na pojawiające się trudności w zakresie funkcjonowania niektórych instrumentów przewidzianych w ustawie. Brak możliwości umarzania lub rozkładania na raty należności stanowi barierę w korzystaniu, głównie przez osoby niepełnosprawne, z rozwiązań ułatwiających działalność gospodarczą.

W art. 2, 3 i 5 proponuje się zmiany mające charakter porządkowy związane ze zm. w art. 1 pkt 18. W związku z propozycją zmian w zakresie zwolnień podatkowych dla zakładów pracy chronionej niezbędne jest wprowadzenie stosownych zmian w ustawach regulujących te podatki. Zmiana polega na pozostawieniu wyłącznie zakładu aktywności zawodowej jako podmiotu uprawnionego do zwolnień.

Zmiana w art. 4 ma na celu zmianę proporcji przekazywania środków na ZFRON z zakresu podatku dochodowego od osób fizycznych.

Zmiana polega na innym ustaleniu proporcji przekazywania środków na Fundusz i ZFRON pochodzących z odpisów z podatku dochodowego od osób fizycznych. Obecnie funkcjonujące przepisy mogą skutkować powstawaniem niemożliwych do wydatkowania odpisów na ZFRON. W przypadku niedoboru środków w Funduszu wydaje się właściwe dokonanie przedmiotowej zmiany. Należy podkreślić, że nie wpłynie ona znacząco na wysokość środków gromadzonych na rachunkach ZFRON.

W art. 7, 9 – 10 proponuje się zmiany mające charakter przepisu przejściowego. Zaproponowane rozwiązania mają za zadanie służyć ochronie nabytych uprawnień na mocy obecnie obowiązujących przepisów.

W art. 12 proponuje się datę wejścia w życie ustawy. Propozycja ustalenia daty wejścia w życie ustawy na 1 stycznia 2011 r. wynika z konieczności podjęcia szybkich działań zmierzających do ustabilizowania finansów Funduszu na poziomie umożliwiającym realizację wszystkich zadań. W przepisie art. 12 proponuje się jednocześnie, odnośnie do poszczególnych rozwiązań 6-miesięczny okres *vacatio legis*, który umożliwi odpowiednie dostosowanie się wszystkich objętych nowelizacją podmiotów do jej zapisów.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.